

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2006-740-0150
Dok.: KHE40491

Besvarelse af spørgsmål nr. 124 af 30. marts 2006 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform) (L 168).

Spørgsmål:

”Ministeren bedes tilsende udvalget en udførlig kommentar til høringssvaret af 23/1-06 fra Danmarks Rederiforening, som punkt for punkt forholder sig til de enkelte punkter i høringssvaret.”

Svar:

1. Danmarks Rederiforening er enig i og tillægger det afgørende betydning, at Sø- og Handelsretten som foreslået opretholdes som en specialdomstol i første instans, hvis afgørelser kan appelleres direkte til Højesteret. Dette er efter foreningens opfattelse en afgørende forudsætning for, at retten kan opfylde sit formål om hurtig og kompetent afgørelse af erhvervslivets retstvister.

2. Danmarks Rederiforening anfører, at de foreslåede regler ikke sikrer, at de sager, som erhvervslivet har behov for at få afgjort ved en sagkyndig specialdomstol, hører under Handelsrettens umiddelbare kompetence. Det er af afgørende betydning, at Handelsretten har en så tilpas stor tilgang af sager, at rettens sagkundskab på det erhvervsretlige område kan opretholdes. Det er efter Rederiforeningens opfattelse uheldigt, at byretterne efter forslaget skal behandle alle erhvervsager, som ikke er af international karakter eller af principiel karakter. Foreningen lægger afgørende vægt på, at erhvervslivets sager afgøres af dommere, der har den nødvendige forretningsmæssige og erhvervsøkonomiske indsigt.

Rederiforeningen anfører, at kollisionssager, olieforureningssager vedrørende skibe, bjærgningsager mv. (dvs. søsager) – der i mange tilfælde vanskeligt vil kunne kaldes sager om erhvervsforhold – bør være omfattet af Handelsrettens umiddelbare kompetence. Der bør desuden kunne afholdes søforklaring for Handelsretten i hvert fald i sager, hvor parterne vedtager det, og hvor der er tale om alvorlige sager med betydelig personskade og/eller omfattende materiel skade. Handelsretten bør kunne behandle kæremål over fogedrettens afgørelser i sager, som henhører

under Handelsretten, og kæremål over fogedrettens afgørelser om arrest i skib. Det bør fremgå af lovforslagets bemærkninger, at det som hidtil falder inden for Handelsrettens generelle kompetence at kunne varetage en funktion i forbindelse med voldgiftssager, særligt med hensyn til voldgiftsrettens etablering. Det bør også fremgå af lovforslagets bemærkninger, at Handelsrettens kompetence omfatter væsentlige sager vedrørende erhvervslivets forsikringer, herunder re-assurance.

De foreslåede nye byretter vil efter Justitsministeriets opfattelse være i stand til at behandle de sager, som Rederiforeningen nævner, på fuldt kvalificeret måde. Byretterne vil således med en enkelt undtagelse (Bornholm) alle have mindst 6-8 udnævnte dommere, og de vil efter lovforslaget kunne behandle civile sager med tre dommere og/eller med sagkyndige dommere. Der vil også være mulighed for øget specialisering af dommerne.

Som der nærmere er redegjort for bl.a. i den kommenterede høringsoversigt (L 168 – bilag 3), er Justitsministeriet enig med Retsplejerådet i, at det egentlig ville være en naturlig konsekvens af forslaget om at gøre byretterne til almindelig førsteinstans i alle sager at gøre Handelsretten til en specialbyret, dvs. med sædvanlig appeladgang til landsretten. Det har imidlertid været et meget stærkt ønske fra berørte erhvervsorganisationer mv., herunder Rederiforeningen, at den direkte appeladgang til Højesteret bevares. Med lovforslaget er dette ønske imødekommet, men som der nærmere er redegjort for i Retsplejerådets betænkning nr. 1401/2001 og i lovforslagets bemærkninger, er ”prisen” herfor en indskrænkning af Handelsrettens saglige kompetence i forhold til i dag. Forslaget om, hvilke sagstyper Handelsretten skal kunne behandle, har således karakter af et kompromis, der sikrer en passende sagsmængde til Handelsretten samtidig med, at det i videst muligt omfang fastholdes, at de sager, der kan ankes til Højesteret uden særlig tilladelse, bør være af en sådan karakter og væsentlig betydning, at det er hensigtsmæssigt, at de skal behandles af landets øverste domstol. Der henvises herom til pkt. 3.2.2 (afsnit III) i lovforslagets almindelige bemærkninger og til besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 123 vedrørende lovforslaget.

Justitsministeriet har på denne baggrund ikke fundet, at Handelsretten bør have kompetence til at behandle de typer af sager, der er nævnt i Rederiforeningens høringssvar, medmindre der konkret er tale om en erhvervs sag af international eller principiel karakter, jf. dog nedenfor under pkt. 4 vedrørende sager om olieforurening mv. Med hensyn til bistand i forbindelse med voldgiftssager er det i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3 (forslaget til retsplejelovens § 15), præciseret, at Handelsretten i sager, hvor retten efter forslaget har saglig kompetence, som hidtil vil kunne yde bistand i voldgiftssager efter reglerne i voldgiftsloven, f.eks. til voldgiftsrettens etablering.

3. Rederiforeningen finder, at det af lovforslaget bør fremgå, at kriteriet ”internationale sager, hvor fagkundskab til internationale erhvervsforhold har væsentlig betydning” skal forstås således, at det omfatter sager, der involverer fortolkning eller anvendelse af internationale regler,

EU-regler eller danske regler, der bygger herpå, eller af internationalt baserede/orienterede dokumenter, f.eks. standardcertepartier, konnossementer og lignende.

Som anført i lovforslagets bemærkninger og den kommenterede høringsoversigt blev der allerede i forbindelse med høringen over Retsplejerådets betænkning nr. 1401/2001 rejst spørgsmål om forståelsen af rådets kriterium for, hvornår en sag havde international karakter, jf. pkt. 3.2.2.2 (afsnit III) i lovforslagets almindelige bemærkninger. Som det fremgår heraf, har Justitsministeriet på denne baggrund og på baggrund af høringssvarene over et udkast til lovforslaget fundet det rigtigst at præcisere i lovforslaget, at det afgørende ikke er, om retsgrundlaget er internationalt. Efter Justitsministeriets opfattelse bør det således som udgangspunkt ikke gøre nogen forskel, om de regler, som en intern dansk sag skal afgøres på grundlag af, er rent danske eller gennemfører internationale regler. I begge tilfælde bør sagen som udgangspunkt behandles i byretten som første instans.

En sag må derimod anses for international og dermed omfattet af Handelsrettens umiddelbare kompetence, hvis den f.eks. vedrører en erhvervsmæssig tvist mellem erhvervsvirksomheder i forskellige lande eller en erhvervsmæssig tvist mellem erhvervsvirksomheder i samme land, der udspringer af en international vejtransport eller en international søtransport. En sag må også anses for international, hvis f.eks. anvendelse af internationale standardkontrakter indgår som et væsentligt element i sagen. Andre eksempler på, at sagens genstand i væsentlig grad er international, kunne være, at der er anvendt et udenlandsk skib ved en national søtransport, eller at danske skibe er kollideret i fremmed farvand.

4. Rederiforeningen anfører, at udkastet til lovforslag efterlader tvivl om, hvorvidt det i forbindelse med olieforureningssager mv. er hensigten at videreføre Sø- og Handelsrettens enekompetence i de tilfælde, hvor der ved retten oprettes en begrænsningsfond. Rederiforeningen finder det endvidere særdeles u hensigtsmæssigt, at søsager i tilfælde, hvor der er oprettet en begrænsningsfond, skal føres ved Handelsretten, mens tilsvarende søsager, hvor der ikke er oprettet en begrænsningsfond, skal føres efter de foreslåede almindelige kompetenceregler, dvs. ofte ved byretterne. De særlige regler omkring begrænsningsfonde og Sø- og Handelsrettens enekompetence i disse sager er efter Rederiforeningens opfattelse et yderligere argument for i det hele at lade søsager høre under Handelsretten.

Lovforslaget viderefører Sø- og Handelsrettens eksisterende kompetence i sager om ansvar for skade forvoldt af bunkerolie, om ansvar for olieskade og om ansvar for skade i forbindelse med søtransport af farlige og forurenende stoffer (sølovens kapitel 9 a-11). Dette er præciseret i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3 (forslaget til retsplejelovens § 15).

Lovforslaget viderefører endvidere Sø- og Handelsrettens eksisterende kompetence i sager om globalbegrænsning, når der er oprettet en begrænsningsfond (sølovens kapitel 9). Justitsministeriet har i den forbindelse lagt vægt på, at det er hensigtsmæssigt, at alle krav, der kan begrænses i medfør af sølovens kapitel 9, indbringes for den domstol, hvor der er oprettet en begrænsningsfond, og som i givet fald skal fordele midlerne i begrænsningsfonden. I tilfælde, hvor der *ikke* er oprettet en begrænsningsfond, er der derimod efter Justitsministeriets opfattelse ikke behov for, at sagerne behandles ved samme domstol, og sagerne bør derfor i overensstemmelse med den foreslåede generelle omlægning af instansordningen fremover behandles af byretterne, medmindre der konkret er tale om en erhvervs sag af international eller principiel karakter, jf. pkt. 2 ovenfor.

5. Rederiforeningen tillægger det endelig stor betydning, at Sø- og Handelsrettens navn bl.a. på grund af signalværdien bevares og ikke ændres til Handelsretten.

Som anført i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3 (forslaget til retsplejelovens § 14), er den foreslåede navneændring fra ”Sø- og Handelsretten” til ”Handelsretten” først og fremmest affødt af forslaget om, at Handelsretten fremover ikke skal behandle søforklaringer og søstraffesager. Handelsretten skal efter forslaget fortsat behandle civile søsager i samme omfang, som retten skal behandle andre erhvervs sager.